

Eva Tency Nilsson
Certifierad kommunal revisor
evatency.nilsson@skane.se

MISSIV
Datum 2024-12-17
Dnr 2024-RG000040

För yttrande till:
Regionstyrelsen
Hälso- och sjukvårdsnämnden

Granskning Framtidens hälsosystem – Delgranskning 2: Nära vård som insatsområde inom Framtidens hälsosystem - Rapport nr 11 – 2024

Sirona har på revisorernas uppdrag genomfört en granskning av Framtidens hälsosystem, i tre separata men sammanhållna delgranskningar. Denna andra delgranskning berör Nära vård som insatsområde inom Framtidens hälsosystem¹.

Den samlade bedömningen är att Region Skånes insatser inom området Nära vård inte är ändamålsenliga för att uppnå de målsättningar som fastställts.

Primärvården bedöms vara präglad av kapacitetsbrist vilket försvårar både möjligheterna att vara den uttalade motorn i omställningsarbetet mot en nära vård, liksom förutsättningarna att vara navet i hälso- och sjukvårdssystemet. Den regionala primärvårdens ansvarsområden och roll bedöms ha utökats, utan motsvarande överföring av medel och kompetens. Tillförda medel inom primärvården har öronmärkts för enskilda satsningar på mobila team. Utvecklingen av Region Skånes olika utbud inom vård i hemmet och mobila insatser bedöms inte styras och följas på ett ändamålsenligt sätt, med behov av samordning och en tydligare politisk målbild för jämlik framtida vård i hemmet. Därtill finns ett behov av att tydligare följa upp nyttan och effekterna av dessa investeringar.

Det bedöms saknas en tydlig styrning och ett helhetsperspektiv som utgår från primärvården vid förflyttningar av vård närmare invånaren. Nyligen fattade beslut om förflyttningar från sjukhus mot närsjukvård bedöms till viss del tydliggöra den politiska styrningen. Vidare bedöms att pågående arbete med utformning av strategi för Nära vård och strategi för den skånska primärvården har potential att samla och fördela insatserna inom nära vård.

¹ Denna delgranskning har avgränsats till regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, primärvårdsnämnden samt sjukhusstyrelserna Helsingborg, Landskrona, Sus och Ystad. Granskningen har genomförts under perioden mars 2024 – november 2024.

Samverkan mellan regional primärvård och sjukhusansluten vård bedöms inte vara helt ändamålsenlig, där olika journalsystem försvårar informationsdelning. Vidare finns förutsättningar för ändamålsenlig samverkan med kommunal vård och omsorg, men det föreligger förbättringspotential avseende involvering av kommuner inom arbetet med Framtidens hälsosystem. På en övergripande nivå bedöms den politiska styrningen av insatsområdet inom ramen för Framtidens hälsosystem vara ottydlig med behov av att klargöra vilket politiskt organ som har det huvudsakliga ansvaret för arbetet framåt, såväl som mandat för övriga styrelser och nämnder. Detta gäller särskilt rollerna för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, primärvårdsnämnden och sjukhusstyrelser.

Den indirekta styrningen av Framtidens hälsosystem via den parlamentariska/politiska referensgruppen är i allt väsentligt ett sätt att kompensera för denna ottydlighet men löser inte frågan om en tydlig ansvarsfördelning mellan regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden. Överlag bedöms fastställda målsättningar för nära vård inom ramen för Framtidens hälsosystem vara ottydliga och svåra att kvantifiera, vilket försvårar styrningen ytterligare. Vidare bedöms att aktuella ersättningsmodeller inom den somatiska vården inte stödjer Region Skånes målsättningar för en nära vård. Ekonomiska incitament för en ökad produktion inom det egna sjukhuset hindrar till viss del omställningen mot en nära vård och önskvärda förflyttningar.

Sammantaget kan konstateras att utvecklingen i riktning mot en nära vård saknar ett samlat strategiskt grepp som innefattar hela hälso- och sjukvårdssystemet. Vällovliga projekt och verksamheter som införs inom ramen för nära vård riskerar att bli isolerade företeelser som har liten påverkan på hälso- och sjukvårdssystemet som helhet. De kan till och med riskera att öka kostnaderna för den samlade hälso- och sjukvården om motsvarande förändringar (kostnadsminskningar) inte görs i andra delar av hälso- och sjukvårdssystemet. Intrycket är att arbete som pågår för en bredare definition av den nära vården kan stärka arbetet, men det är angeläget att utvecklingen går "hand-i-hand" med den strategiska inriktningen inom ramen för Framtidens hälsosystem.

I bilaga till detta missiv lämnar vi **rekommendationer** till regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden. I bilaga anges också instruktioner för yttrande samt svarsformulär.

Revisorskollegiet behandlade rapporten vid sammanträdet 2024-12-17 och beslutade att översända missiv och rapport **för yttrande till ovan berörda nämnder/styrelser**. Yttranden med uppgifter om verkställda och planerade åtgärder ska lämnas senast 2025-03-31.

Rapporten har även översänts för kännedom och beaktande till samtliga sjukhusstyrelser, primärvårdsnämnden, psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden och regionala utvecklingsnämnden.

För revisorskollegiet

Peter J Olsson

Bilaga

Revisorernas rekommendationer

Rekommendationer till regionstyrelsen:

- Vidta åtgärder för att, mellan olika styrelser och nämnder, samordna Region Skånes utbud av vård i hemmet samt utforma en gemensam och jämlik målbild för vård i hemmet och mobila insatser.
- Säkra en närmare koppling mellan omställningen till nära vård och nivåstrukturering och profilering av sjukhus.
- Utredda och vidta åtgärder för att säkerställa att de separata ersättnings-systemen inom sjukhusvård, primärvård och kommunal vård samverkar på ett konstruktivt sätt som främjar Nära vård.

Rekommendationer till hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Tydliggöra och konkretisera målsättningar för Nära vård inom omställningen till Framtidens hälsosystem.
- Följa utvecklingen av den nya vårdnivån/vårdformen inom nära vård och planera för en utvärdering av den med utgångspunkt i resurseffektivitet för hälso- och sjukvårdssystemet som helhet.
- Följa utvecklingen av utbud inom vård i hemmet och mobila insatser, och utvärdera resurseffektiviteten inom Region Skånes olika utbud av vård i hemmet och mobila insatser.
- Vidta åtgärder för att säkerställa en förbättrad samverkan mellan regional och kommunal vård avseende Nära vård och Framtidens hälsosystem.

Anvisningar för yttrande

- Svaret ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits eller planeras vidtas utifrån revisorernas rekommendationer.
- Det ska finnas en tydlig koppling mellan de rekommendationer som revisorerna lämnat och de åtgärder som beskrivs i svaret.
- Svaret bör så långt det är möjligt innehålla tidsangivelser för när åtgärderna genomförs.
- Svaret bör så långt det är möjligt innehålla beskrivning hur åtgärderna genomförs.
- Svaret bör så långt det är möjligt beskriva vilken eller vilka funktioner inom förvaltningen eller sjukhuset som fått i uppdrag att arbeta med åtgärderna.
- Om styrelsen/nämnden inte planerar att vider några åtgärder, motivera varför.
- Om styrelsen/nämnden inte kan svara på utsatt tid, kontakta revisionskontoret.

Nedan bifogas formulär som kan användas för svar på revisorernas rekommendationer. Syftet med formuläret är att underlätta kommunikationen och därmed tydliggöra vilka åtgärder styrelsen och nämnden vidtagit eller planerar att vidta.

Svarsformulär för regionstyrelsen

Vidta åtgärder för att, mellan olika styrelser och nämnder, samordna Region Skånes utbud av vård i hemmet samt utforma en gemensam och jämlik målbild för vård i hemmet och mobila insatser.
Regionstyrelsens svar:
Säkra en närmare koppling mellan omställningen till nära vård och nivåstrukturering och profilering av sjukhus.
Regionstyrelsens svar:
Utreda och vidta åtgärder för att säkerställa att de separata ersättningssystemen inom sjukhusvård, primärvård och kommunal vård samverkar på ett konstruktivt sätt som främjar Nära vård.
Regionstyrelsens svar:
Övriga kommentarer:
Regionstyrelsens svar:

Svarsformulär för hälso- och sjukvårdsnämnden

Tydliggöra och konkretisera målsättningar för Nära vård inom omställningen till Framtidens hälsosystem.
Nämndens svar:
Följa utvecklingen av den nya vårdnivån/vårdformen inom nära vård och planera för en utvärdering av den med utgångspunkt i resurseffektivitet för hälso- och sjukvårdsystemet som helhet.
Nämndens svar:
Följa utvecklingen av utbud inom vård i hemmet och mobila insatser, och utvärdera resurseffektiviteten inom Region Skånes olika utbud av vård i hemmet och mobila insatser.
Nämndens svar:
Vidta åtgärder för att säkerställa en förbättrad samverkan mellan regional och kommunal vård avseende Nära vård och Framtidens hälsosystem.
Nämndens svar:
Övriga kommentarer:
Nämndens svar: